

Smittkällan

Aktuell information från Smittskyddsenheten Kronoberg – Nr 1/2026

Smittskyddsläkarens årsrapport för Kronobergs län 2025

Året inleddes med att spridningen av influensa ökade snabbt. Influensasäsongen liknade ånyo de säsonger vi var vana vid innan pandemin. Antalet influensafall började öka i december 2024 för att sedan ligga på en plattå över jul- och nyårshelgen och därefter öka snabbt igen när skolor och förskolor öppnade upp som vanligt igen. Barn är vanligen de som är drivande i smittspridningen av influensa. Toppen nåddes vecka åtta i vårt län och vecka nio nationellt. Under några veckor var belastningen hög på sjukvården och sjukhusvården fick upp i stabsläge för att tillfälligt öka antalet tillgängliga vårdplatser. Därefter minskade antalet fall och belastningen på vården avtog successivt. Även i slutet av 2025 sågs en snabb ökning av influensafallen nationellt medan antalet fall i Kronoberg började öka först vid årsskiftet 2025–26.

I början av september kontaktades Smittskyddsenheten av företrädare för Växjö kommuns elevhälsovård. På en skola i Växjö hade det från en dag till en annan insjuknat närmare 100 individer (barn och personal) i magsjuka. Totalt drabbades cirka 120 elever och 15 personal. Det snabba förloppet och att många individer hade både kräkningar och diarré gjorde att norovirus misstänktes redan från början. För att bekräfta misstanken provtogs en handfull individer och samtliga visade sig vara smittade av just norovirus. En del sekundärfall i elevernas familjer förekom också. När så många insjuknar i norovirus på kort tid rör det sig vanligtvis om smitta via mat eller vatten men tyvärr fanns ingen mat kvar att provta, varför det gick inte att bekräfta säkert i detta fallet.

I månadsskiftet september/oktober kontaktades Smittskyddsenheten av en person som blivit magsjuk efter att ha ätit på en restaurang i Växjö. Även maken som var med hade blivit sjuk. Dagarna därefter inkom flera positiva salmonellaodlingar och vid smittspårningen visade det sig att de ätit på samma restaurang. Kommunens livsmedelsinspektörer kopplades in och hade kontakt med restaurangen. Fler fall av salmonellasmittade i länet påvisades första två veckorna i oktober och det visade sig att restaurangen även levererat mat till några skolor där elever och lärare också blivit sjuka i salmonella. Omfattande smittspårning initierades ihop med livsmedelsinspektör och alla som varit sjuka i salmonella intervjuaades och fick möjlighet att fylla i en smittspårningsenkät för att försöka hitta smittkällan. Inte heller i detta utbrott fanns någon mat kvar att provta, så helt säkerställd blev inte smittkällan, även om enkätsvaren talade för någon grönsak i första hand. Totalt kunde 23 fall av salmonella kopplas till utbrottet vilket gör det till det mest omfattande lokala utbrottet i Kronoberg på många år.

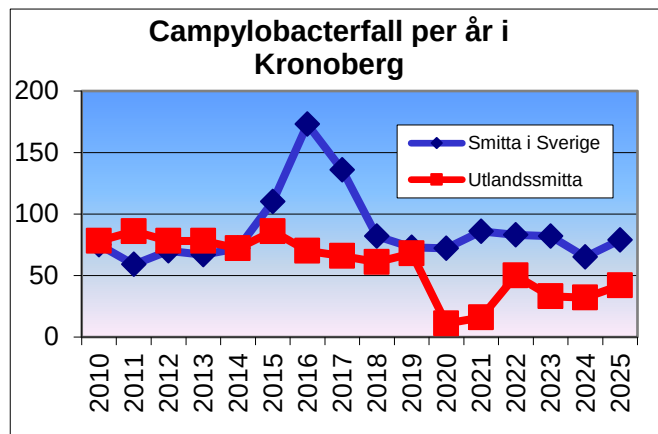
Nedan följer kommentarer till flertalet av de allmänfarliga och de anmälningspliktiga sjukdomarna som diagnostiserats i Kronoberg under 2025 i bokstavsordning. På sista sidan finns en tabell som ger en överblick över utvecklingen av antalet fall av respektive sjukdom. Covid-19 ingår numera i årsrapporten men då provtagningsindikationen ändrats flera gånger de senaste åren är det svårt att jämföra antalet fall 2025 med tidigare år.

Christian Blomkvist
Smittskyddsläkare i Kronoberg

Campylobacter

Totalt konstaterades 121 fall i Kronoberg under 2025. Av dessa var cirka två tredjedelar smittade i Sverige, vilket är ungefär samma andel som 2022–2024. Toppen 2016–2017 var kopplat till svensk färsk kyckling och det är fortsatt en relativt vanlig smittkälla gällande de inhemska fallen. Då resandet efter pandemin åter ökat ses fler fall som smittats utomlands även om det inte är riktigt lika många som före pandemin. Majoriteten av dessa smittades i samband med resor inom Europa, där Spanien var landet som oftast uppgavs som sannolikt smittland med åtta fall.

För att minska risken att smittas av campylobacter är det viktigt att tänka på köks- och handhygien när man lagar mat, exempelvis hanterar rå kyckling.

Covid-19

Covid-19 är numera bara anmälningspliktigt för laboratoriet och det är framför allt patienter som läggs in på sjukhus samt boende på SÄBO som provtas. Under 2025 diagnostiserades 237 fall. Behovet av inläggande vård på grund av covid-19 har minskat under 2025 jämfört med tidigare år. Det beror på att många haft infektionen tidigare, är vaccinerade och att de virusstammar som cirkulerar inte ger lika allvarlig sjukdom som tidigare. Det är dock viktigt att riskgrupperna fortsatt vaccineras årligen.

Cryptosporidium

Cryptosporidier är protozoer som främst sprids via vatten. Typiska symptom är vattniga diarréer och buksmärtor. Inkubationstiden är normalt cirka en vecka och de flesta tillfrisknar spontant inom någon enstaka vecka. I vissa fall kan dock besvären vara långvariga och mer besvärliga.

Under 2025 diagnostiserades 21 fall i Kronoberg, av dessa bedömdes 20 vara smittade i Sverige.

Denguefeber

Ett fall har anmälts 2025, smittad i Thailand.

Echinokockinfektion

Två fall anmälades under 2025, sannolikt smittade i Irak respektive Afghanistan.

EHEC

Under 2025 diagnostiserades 27 fall av EHEC i länet, vilket är något fler än tidigare år. Alla utom tre fall var sannolikt smittade i Sverige och det är samma trend som i landet som helhet med allt fler inhemskt smittade. Två vuxna drabbades av hemolytiskt uremiskt syndrom (HUS). Förutom fall där man misstänker koppling till gårdar och djur finns EHEC nu också i matkedjan och det vanligaste är enstaka fall där ingen säker smittkälla kan påvisas. Alla fall som smittats i Sverige följs upp bland annat med en enkät för att om möjligt hitta samband med exempelvis intag av samma livsmedel.

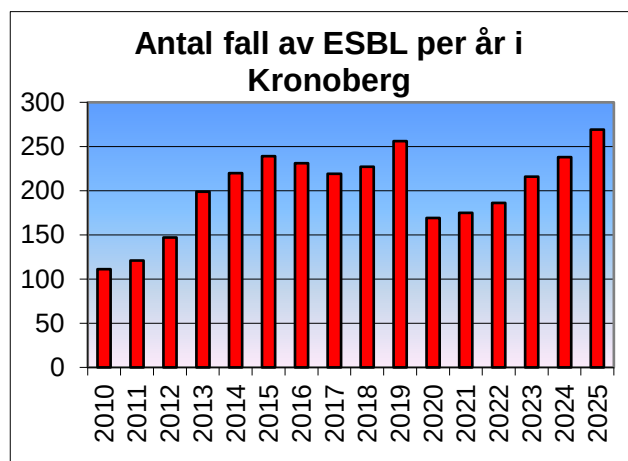
Entamöba histolytica

Inget fall har anmälts 2025.

ESBL och ESBL-carba

Under 2025 anmälades 269 fall av ESBL-bildande tarmbakterier i Kronoberg, vilket är något fler än före pandemin. Även nationellt ses fler fall än tidigare. Vanligaste smittvägen är fekal-oral smitta, exempelvis via kontaminerad mat och vatten i samband med utlandsresor.

Man skiljer ut ESBL-carba, dvs de bakteriestammar som även utvecklat resistens mot karbapenemer. Under 2025 anmälades fem fall av ESBL-carba i vårt län.

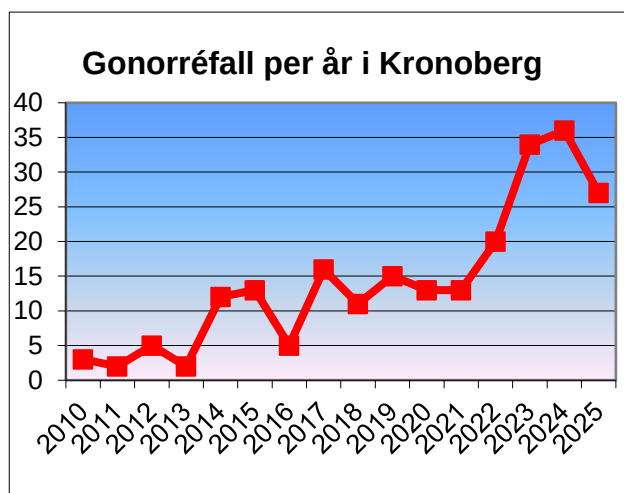

Giardia lamblia

Av de 13 fall som diagnostiserades 2025 i Kronoberg hittades 11 i samband med utredning av sjukdomssymptom. Screening av giardia hos förskolebarn ingår i hälsoundersökningen av nyanlända. Nio av de 13 fallen bedömdes vara smittade i Sverige.

Gonorré

Antalet gonorréfall per år har ökat senaste åren både nationellt och i Kronoberg. Nationellt är det framför allt storstadsregionerna som har en hög incidens men även en del mindre regioner ser en ökning. I Kronoberg har fallen fördubblats senaste 5 åren, även om det 2025 diagnostiserades några färre fall än 2023 och 2024. Av de 26 anmälda fallen 2025 var det fler män (18 fall) som smittats än kvinnor (8 fall). Vanligaste smittvägen i Kronoberg är fortsatt heterosexuell smitta gällande gonorré.

Hepatit A

Två fall anmäldes under 2025 i Kronoberg. Båda fallen smittades i Ungern i samband med resa. Inga sekundärfall konstaterades.

Hepatit B

Under 2025 anmäldes nio fall av hepatit B i Kronoberg, vilket är ungefär samma antal som de senaste åren. Alla fall var sannolikt smittade innan ankomst till Sverige. Inget fall av akut hepatit B diagnostiserades 2025, utan alla fall bedömdes vara kronisk hepatit B.

Hepatit C

Under 2025 anmäldes endast sju nya fall av hepatit C i Kronoberg vilket är det lägsta antalet hittills. Tre individer hade sannolikt smittats i Sverige och resten utomlands. Intravenöst missbruk är den dominerande smittvägen hos de inhemska fallen även om det ibland är svårt att veta säkert. Inga fall av akut hepatit C diagnostiserades under 2025. Alla individer med hepatit C erbjuds numera botande behandling och skall remitteras till Infektionskliniken.

Hepatit E

Mikrobiologen i Växjö analyserar numera hepatit E själva och analysen har ingått i beställningen "Akut hepatit" sedan våren 2024. Då många patienter får milda symptom och hepatit E bland annat finns hos vildsvin i Sverige så kommer sannolikt fler fall att hittas med den ökade provtagningen. Under 2025 diagnostiserades tre fall i Kronoberg, två av dessa var smittade i Sverige.

Harpest (Tularemi)

Inga anmälda fall under 2025.

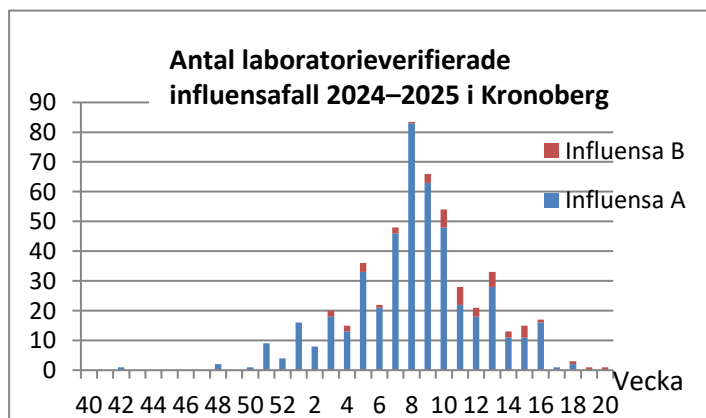
HIV

Under 2025 har tre fall anmälts i Kronoberg, samtliga smittade utomlands. Totalt har närmare 100 patienter med HIV sin behandlande läkare i Kronoberg.

Influensa

Influensaspridningen säsongen 2024–2025 liknade mer hur det såg ut före pandemin.

Antalet fall började öka före jul för att sedan ligga på en plattå över helgerna och därefter öka igen och nå en topp runt sportlovet. Influensa A dominerade och H1N1 utgjorde närmare två tredjedelar av de typade influensa A fallen nationellt. I Kronoberg vaccinerades cirka 69% av ålderspensionärerna hösten 2024 vilket var lite högre än genomsnittet i riket.

Invasiva grupp A-streptokocker

I Kronoberg anmäldes 18 fall under 2025. Fem av fallen hade en allvarlig hud- och mjukdelsinfektion och i tre fall sågs primärt en septisk bild. Övriga manifestationer var nedre luftvägsinfektion, led- och skelettinfektion samt barnsängsfeber/bukinfektion.

Invasiv infektion av Haemophilus influenzae

Anmälningsplikten finns för att följa upp vaccinationseffekten av vaccinet mot Haemophilus influenzae typ B som ingår i barnvaccinationsprogrammet sedan 1993. Under 2025 anmäldes sex fall, vilket ungefär är som tidigare år. Alla patienter var vuxna.

Kikhosta

Både i Sverige och i Kronoberg diagnostiserades färre fall 2025 jämfört med 2024 då det var en omfattande smittspridning. Under 2025 diagnostiserades 12 fall av kikhosta i vårt län, inget barn var under ett år.

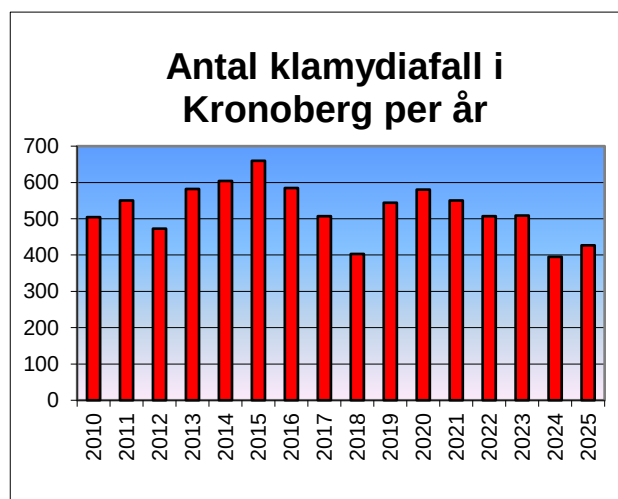
Sedan hösten 2022 erbjuds alla gravida i Kronoberg att vaccinera sig mot kikhosta för att skydda de minsta barnen. Av de som förlöstes 2025 var knappt 75 % vaccinerade mot kikhosta under graviditeten.

Klamydia

Antalet anmälda klamydiafall i Kronoberg var 2025 något fler än 2024, men ändå färre än många tidigare år. Nationellt var det en liten minskning 2025. I vårt län hade vi 427 fall 2025 vilket motsvarar en incidens på cirka 210 fall/100 000 invånare att jämföra med knappt 240 fall/100 000 i riket som helhet.

Medelåldern för kvinnor var knappt 24 år och för män knappt 26 år, vilket är något lägre än 2024. Av de positiva fallen var cirka 58% kvinnor, vilket är lite högre än 2024.

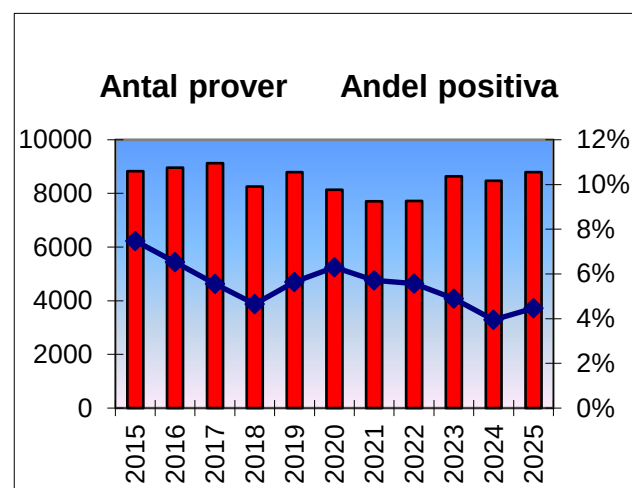
Andelen som upptäckts via smittspårning var cirka 32% vilket är ungefär lika stor andel som 2024. 90% av fallen var smittade i Sverige.

Totalt analyserades 8789 klamydiatest på Mikrobiologen i Växjö under 2025. Det är något fler än 2024. Totalt sett är antalet prover sannolikt högre än före pandemin då egenprovtagning via nätläkare ökat de senaste åren. Provtagningen i vården är åter på samma nivå som före pandemin vilket är positivt då individen också kan få råd och stöd i samband med provtagningen.

Under 2018 analyserades >95% av de positiva fallen på Mikrobiologen i Växjö medan det 2024 hade gått ner till 82%. Förra året var det 89%. Av denna anledning är det bara analyser utförda på Mikrobiologen i Växjö som redovisas i andelen positiva prover från och med 2018.

Egenprovtagningen (av prover analyserade på Mikrobiologen) utgör knappt 35 % vilket är ungefär samma nivå som senaste åren.

Staplarna i diagrammet nederst till höger visar antalet klamydiaanalyser som utförs årligen på Mikrobiologen i Växjö (både prov tagna i vården och egentester). Linjen i diagrammet visar på andelen av testerna som är positiva för klamydia.

Legionella

Fem fall anmälda under 2025, tre sannolikt smittade i Sverige. I ett av de inhemska fallen påvisades *Legionella longbeachae* som ofta förknippas med smitta via olika typer av jord och kompost.

Listeria

Under 2025 anmäldes sex fall av listeria, alla sannolikt smittade i Sverige. Vid alla inhemska listeriafall görs smittspårning. Fallen hade ingen koppling till varandra och någon säker smittkälla kunde inte hittas. Utöver dessa fall var det tre individer från Kronoberg som blivit sjuka efter att ha ätit på Coco & Carmen i Stockholm, men ingen av dessa hade positiva odlingsfynd.

Malaria

Inga fall anmäldes under 2025.

Meningokockinfektion (invasiv)

Inget fall har anmälts 2025.

Mpox

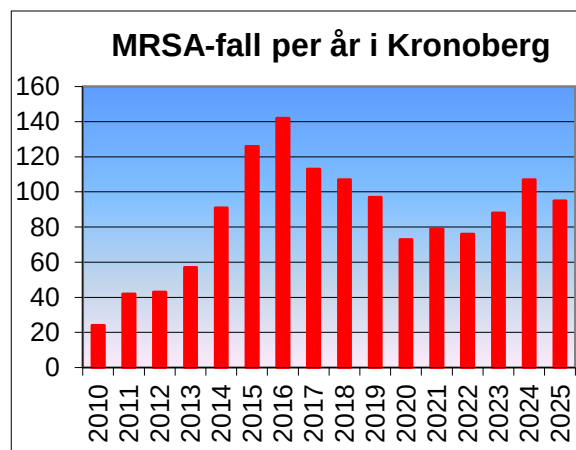
Inga diagnostiserade fall 2025.

MRSA

MRSA-fallen fortsatte öka nationellt 2025 medan det var något färre fall 2025 i Kronoberg jämfört med 2024.

Antalet nya diagnoser är nu på ungefär samma nivå som före pandemin.

I Kronoberg diagnostiserades 95 fall 2025. Knappt hälften av fallen upptäcktes via smittspårning/screening, och drygt hälften hittades vid utredning av sjukdomssymptom, dvs att patienten har en aktuell infektion orsakad av MRSA. Cirka 75 % av fallen bedömdes vara smittade i Sverige.

Mässling

Ett fall under 2025 i Kronoberg, sannolikt smittad i Tyskland eller Frankrike. Smittspårningen identifierade inga ytterligare fall.

Papegojsjuka (Psittakos)

Ett fall har anmälts under 2025. Kontakt med fågelträck i samband med renovering var sannolikt smittkällan.

Pneumokockinfektion (invasiv)

Sedan hösten 2023 är det Vaxneuvance® som ingår i barnvaccinationsprogrammet nationellt. Fördelen med Vaxneuvance® är att det ingår 15 olika typer av pneumokocker medan Synflorix® enbart innehöll 10.

Under 2025 anmäldes 41 fall i vårt län, vilket är något fler fall jämfört med de senaste åren. Av de 41 fallen var alla utom ett vuxna. Av de vuxna fallen var det enbart sex som var vaccinerade.

Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin

Åtta fall (varav två barn) anmäldes under 2025.

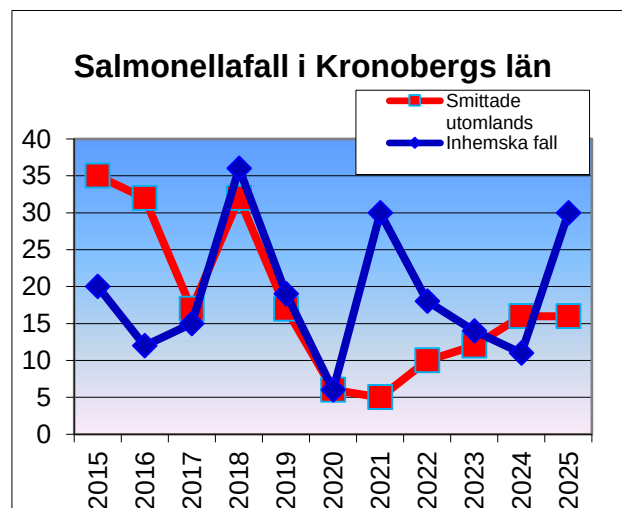
Påssjuka (Parotit)

Inga fall anmäldes under 2025.

Salmonella

Under 2025 rapporterades i Kronoberg 46 fall av salmonella. Antalet fall som var smittade utomlands låg på samma nivå som 2024. Av de inhemska fallen tillhörde 23 av 30 fall ett utbrott med koppling till restaurang och skolor, läs gärna mer på första sidan.

Av de 16 utlandssmittade fallen uppgavs fyra vara smittade i Europa.

Shigella

Under 2025 anmäldes 15 fall i Kronobergs län. Numera diagnostiseras de flesta fall via PCR. Då det inte går att skilja Shigella mot EIEC med PCR så handläggs de på samma sätt även om det inte går att verifiera fyndet med odling. I sex fall kunde shigellabakterien odlas fram, de andra fallen var endast positiva i PCR. Åtta av fallen var sannolikt smittade i Sverige. Tre av dessa hade koppling till samma restaurang men vidare smittspårning kunde inte påvisa någon säker smittkälla.

Syfilis

Nio fall anmäldes 2025, vilket är på samma nivå som senaste åren. Precis som gonorré ökar syfilis framför allt i storstadsregionerna, men även i Kronoberg ses en viss ökning. Åtta fall var män och ett var en kvinna. Åtta fall bedömdes vara smittade i Sverige.

TBE

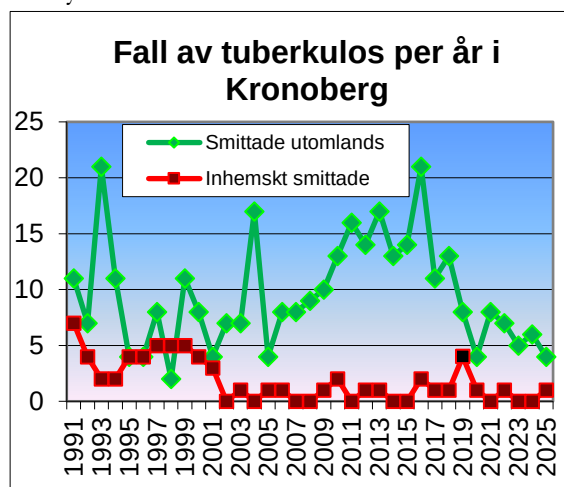
I Sverige insjuknade cirka 500 individer i TBE 2025. Fortfarande är det flest fall i Stockholms skärgård samt omkring de stora insjöarna, men TBE-smitta finns numera i stora delar av landet.

I Kronoberg har vi de senaste 10 åren i genomsnitt haft tre till fyra fall om året som smittats i länet.

Under 2025 rapporterades sex fall varav fyra sannolikt var smittade i Kronoberg. Sedan våren 2025 är TBE vaccination till barn avgiftsfri i Kronoberg.

Tuberkulos

Under 2025 anmäldes fem fall varav fyra sannolikt var smittade utomlands. Ett av fallen var sannolikt smittad i Sverige i sin ungdom när tuberkulos var mycket vanligare i vårt land än vad det är idag. I tre av fallen satt infektionen i luftvägarna och de har därmed varit smittsamma. De andra fallen rörde sig om lungsäckstuberkulos respektive buktuberkulos och har inte varit smittsamma.

Tyfoid/paratyfoidfieber

Ett fall av paratyfoidfieber anmäldes 2025, sannolikt smittad i Uganda. Smittspårning påvisade inga ytterligare fall i omgivningen.

Vibrio exklusive kolera

Dessa bakterier kan ge så kallad badsårsfeber, extern otit och tarmbesvär. Bakterierna är vanliga i bräckt vatten (t ex Östersjön) men kan även finnas i söt- och saltvatten. Under 2025 diagnostiserades inga fall.

VRE

Vancomycin resistent enterokocker (VRE) förekommer av och till i mindre utbrott på olika håll i landet. På Vårdhygiens hemsida finns information om aktuella nationella utbrott gällande VRE och andra resistent bakterier. I Kronoberg hade vi ett fall 2025, sannolikt smittad utomlands.

Yersinia

Även gällande Yersinia så ställs numera de flesta diagnoserna via PCR och långt ifrån alla fynd går att odlingsverifiera. Under 2025 diagnostiserades 13 fall i Kronoberg vilket är ungefär som tidigare år. De flesta sannolikt smittade i Sverige. I landet rapporterades inga större utbrott under förra året.

Kontakt

Smittskyddsläkare: Christian Blomkvist
Bitr. smittskyddsläkare: Hampus Hjorton
Smittskyddssjuksköterska: Jennifer Fältbacke
Smittskyddssjuksköterska: Cecilia Eriksson

Tel: 0470-58 82 78
E-post: smittskyddet@kronoberg.se

Antalet anmälda fall i Kronoberg per år uppdelat på diagnos

Diagnos	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Allmänfarliga sjukdomar	Exkl. covid-19	Exkl. covid-19	Exkl. covid-19			
Mpox (Apkoppor)	X	X	4	0	0	0
Campylobacter	83	102	133	115	97	121
Difteri	0	0	0	0	0	0
EHEC	16	13	20	20	9	27
Giardia lamblia	12	10	8	14	9	13
Gonorré	13	13	20	34	36	26
Hepatit A	0	4	4	0	1	2
Hepatit B	11	12	7	11	8	9
Hepatit C	11	17	19	12	19	7
Hepatit D	1	0	0	0	0	0
Hepatit E	0	0	0	0	3	3
HIV	4	2	4	0	4	3
HTLV I/II infektion	0	0	0	0	0	0
Klamydia	580	550	507	509	395	427
Kolera	0	0	0	0	0	0
MRSA	73	79	76	88	107	95
Paratyfoidfeber	0	0	0	1	0	1
Pneumokock med nedsatt Pc känslighet	5	2	9	3	2	8
Rabies	0	0	0	0	0	0
Salmonellainfektion	12	35	28	26	27	46
därav inhemsk	6	30	18	14	11	30
Shigellainfektion	1	4	8	7	9	15
Syfilis	2	2	8	9	7	9
Tuberkulos	5	8	8	5	6	5
Tyfoidfieber	1	0	0	1	0	0
Anmälningspliktiga sjukdomar				Exkl. covid-19	Exkl. covid-19	
Atypiska mycobacterier	6	10	3	3	4	5
Botulism	0	0	0	0	0	0
Brucellos	0	1	0	0	0	0
Covid-19						237
Cryptosporidium	28	23	22	11	17	21
Denguefeber	0	0	0	0	1	1
Echinokockinfektion	1	1	1	0	0	2
Entamöba histolytica	0	0	0	0	0	0
ESBL producerande enterobacteriaceae	169	175	186	216	238	269
ESBL CARBA	2	3	5	5	9	5
Influensa	161	49	463	246	177	559
Invasiv Grupp A streptokocker	6	2	8	21	29	18
Invasiv haemophilus inf	6	5	5	9	3	6
Harpest (tularem)	0	0	0	0	1	0
Kikhosta	5	0	0	2	40	12
Legionellainfektion	1	2	0	0	1	5
Leptospirainfektion	0	0	0	0	0	0
Listeriainfektion	1	5	1	1	1	6
Malaria	1	2	2	3	2	0
Invasiv meningokockinfektion	1	1	0	0	1	0
Mässling	0	0	0	0	1	1
Papegojsjuka	3	3	0	6	0	1
Invasiv pneumokockinfektion	15	7	30	37	34	41
Påssjuka	0	0	0	0	11	0
Q-feber	0	0	0	0	0	0
Rotavirusinfektion				33	26	23
Röda hund	0	0	0	0	0	0
TBE (smittade i Kronoberg)	1	3	4	8	2	4
Trikinos	0	0	0	0	0	0
VRE	1	1	2	3	2	1
Vibrio exkl kolera	2	2	1	3	0	0
Viral meningoencephalit	2	10	5	10	14	13
Yersiniainfektion	3	5	16	14	9	13
Summa	1245	1163	1617	1486	1362	2060